

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
БЕЛЯНСЬКОЇ Юлії Віталіївни
на тему «МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ НА
ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Гарантією успішного розвитку транспортного підприємства, підвищення його конкурентоспроможності в майбутньому є інноваційний вектор. В умовах інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки як основи, що визначає перспективи просування на міжнародній арені, інноваційна активність підприємств сприяє створенню інноваційного продукту на основі використання ресурсозберігаючих технологій поряд з процесами діджиталізації. Інновації в умовах сучасних викликів є інструментом, який дозволяє відкрити можливості для виявлення та аналізу новітніх продуктів та процесів, що забезпечить раціональне використання ресурсів, збільшення вантажопотоків, покращення якості перевезень тощо, тому дисертаційна робота Белянської Ю.В., присвячена проблемі удосконалення механізму управління інноваціями на транспортних підприємствах, є вельми актуальною.

Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, а саме: полягає у обґрунтуванні теоретико-методичних положень та науково-практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності шляхом формування механізму управління інноваціями на транспортних підприємствах.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

підтверджується використанням цілої низки методів наукового пізнання: аналізу і синтезу – при дослідженні підходів до управління інноваціями на транспортних підприємствах; логічного узагальнення, групування – для критичного аналізу понятійно-категоріального апарату щодо підвищення ефективності інноваційної діяльності транспортних підприємств; системного аналізу – для розробки механізму управління інноваціями на транспортних підприємствах; сценарного моделювання – для розробки сценаріїв реалізації інноваційних проєктів та оцінки напрямів стратегічного розвитку транспортних підприємств; економіко-математичні методи – для розробки науково-методичного підходу до оцінювання доцільності впровадження інновацій на транспортних підприємствах в умовах підвищеної невизначеності та методичного підходу для узгодження інтересів учасників державно-приватного партнерства при використанні інноваційного співробітництва; структурно-динамічний, графічний – для наочного представлення статистичної інформації та результатів дослідження.

Найважливіші результати дисертації, які містять наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

– механізм управління інноваціями на транспортних підприємствах, який представлено як взаємопов'язану сукупність структурних елементів зі зворотним зв'язком, що, на відміну від відомих, ґрунтується на запропонованій системі принципів управління інноваціями (технологічних, управлінських та оціночних) і включає три блоки: «Загальнотеоретичні засади», «Елементи» й «Впровадження». Це дозволяє удосконалити процес управління інноваціями та визначити стратегічні напрями, спрямовані на підвищення ефективності інноваційної діяльності транспортного підприємства;

– модель формування інноваційного потенціалу транспортних підприємств, яка, на відміну від існуючих, передбачає оцінку сукупності проєктів, а саме початкової інновації, множини інвестиційних проєктів, що знаходяться в різних фазах життєвого циклу, та інновацій, які реалізуються на

підприємстві, що дозволяє визначити як поточний, так і майбутній його інноваційний потенціал;

– науково-методичний підхід до оцінювання доцільності впровадження інновацій в умовах підвищеної невизначеності, який базується на використанні апарату подібності (гомоморфізму) для врахування досвіду реалізації інновацій та інвестиційних проєктів на транспортному підприємстві, що дозволить враховувати галузеву специфіку впровадження інновацій і особливості конкретного підприємства, та сприятиме підвищенню достовірності отриманих оцінок;

– систему сценаріїв реалізації інноваційних проєктів, які, на відміну від існуючих, розроблено на основі ментальної моделі формування ефективності від впровадження інновацій на транспортному підприємстві та виділених ключових невизначеностях, а саме ефекту від інновації та ступеню затребуваності споживачами інноваційної продукції, що дозволяє враховувати досвід впровадження інновацій на даному і подібних підприємствах та виявляти фактори, які впливатимуть на впровадження інновацій на транспортних підприємствах;

дістали подальшого розвитку:

– понятійно-категоріальний апарат щодо управління інноваціями на транспортних підприємствах, а саме визначення транспортного підприємства як юридичної особи, яка здійснює діяльність з організації, управління і надання транспортних послуг на основі використання транспортних засобів, перевізних технологій та обслуговування транспортної інфраструктури, забезпечуючи рух пасажирів, вантажів, багажу, пошти з одного пункту до іншого; трактування інновацій на транспортних підприємствах як результату реалізації ідеї у вигляді впровадження новостворених (застосованих) і (або) вдосконалених технологій, продукції, послуг, організаційно-технічних рішень у транспортну інфраструктуру, транспортні засоби та перевізні технології, які забезпечують отримання економічних, технічних, соціальних, екологічних ефектів в процесі формування конкурентних переваг; розуміння інноваційно

активного транспортного підприємства як такого, що має потенціал у вигляді факторів, ресурсів та умов для створення, впровадження й використання інновацій у наданні транспортних послуг, оновленні транспортних засобів, перевізних технологій і транспортної інфраструктури та реалізує його через організацію власних бізнес-процесів. Запропоновані визначення враховують особливості діяльності транспортних підприємств та відповідають потребам формування механізму управління інноваціями;

– система показників оцінювання ефективності інноваційної діяльності транспортних підприємств шляхом введення коефіцієнтів: наукової складової інновацій (відображає рівень впровадження НДР в загальній сукупності витрат на інновації), власного наукового потенціалу інновацій (показує співвідношення вартості НДР, проведених власними силами, до вартості всіх наукових досліджень і розробок), витрат інноваційної діяльності на реалізацію реальних інвестицій (дозволяє оцінити частку, яку займають капітальні вкладення, не пов'язані з НДР, у складі витрат на інноваційну діяльність), впровадження інновацій транспортними підприємствами (показує частку реалізованої інноваційної продукції (товарів, послуг) в загальному обсязі реалізації) та ринкових інновацій транспортних підприємств (показує якісну складову інноваційної діяльності, як відношення обсягу реалізації інноваційної продукції (товарів, послуг), яка є новою для ринку, в загальному обсязі реалізації інноваційної продукції). Виділені коефіцієнти, на відміну від існуючих, орієнтовані на оцінювання інноваційної активності та дозволяють підвищити рівень обґрунтованості управлінських рішень щодо впровадження інновацій на транспортних підприємствах;

– методичний підхід до узгодження інтересів учасників державно-приватного партнерства щодо реалізації інноваційного проєкту при використанні інноваційного співробітництва, який, на відміну від існуючих, базується на розробці та аналізі сценаріїв для визначення оптимальної структури фінансування державно-приватного партнерства на основі

використання показників обсягу доходів з урахуванням дисконтування та найменшої приведеної вартості доходів приватного бізнесу. Запропонований методичний підхід дозволить узгоджувати інтереси учасників державно-приватного партнерства, підвищувати привабливість інновацій на транспортних підприємствах і мінімізувати їхню ризикованість для приватного бізнесу.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується їх застосуванням у діяльності підприємств та у навчальному процесі, зокрема: в діяльності філії «Центр діагностики залізничної інфраструктури» АТ «Укрзалізниця» (акт впровадження № ЦДЗІ – 12/277 від 05.04.2023 р.), що дозволило підвищити ефективність її інноваційної діяльності, прискорити інтенсивність оновлення транспортних засобів і впровадження інноваційних техніки та технологій.

Результати досліджень використовуються у навчальному процесі Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» під час викладання навчальних дисциплін «Управління інноваціями», «Інвестиційний менеджмент», «Інноваційний розвиток підприємства» (акт впровадження № 02/0793-А від 16.05.2023 р.) та Державного університету інфраструктури та технологій під час викладання навчальних дисциплін «Транспортний менеджмент», «Управління інноваціями», «Управління інноваційною діяльністю» (акт впровадження № 395а/01-11 від 29.05.2023 р.).

Дисертаційна робота виконана відповідно до тематики наукових досліджень Державного університету інфраструктури та технологій: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємств України в умовах глобалізації» (номер держреєстрації 0118U100624, 2019-2022 рр.), у рамках якої автором досліджено світовий досвід управління інноваціями на транспортних підприємствах.

Всі отримані наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. Зміст основних положень дисертаційної роботи

викладено у 21 науковій публікації (6 – у наукових фахових виданнях України та виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних, 3 – розділи у колективних монографіях, 12 – тез доповідей і матеріалів конференцій). Обсяг друкованих робіт, їх зміст і кількість відповідають вимогам щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

У дисертації та наукових публікаціях здобувача не виявлено академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації даних чи будь яких інших порушень принципів академічної доброчесності.

В цілому дисертація є самостійною завершеною науковою роботою, зміст відповідає обраній темі та забезпечує досягнення поставленої мети та задач дослідження. За рівнем наукової новизни, теоретичного та практичного значення, ступенем апробації й відображенням основних положень дисертаційна робота Белянської Юлії Віталіївни на тему «Механізм управління інноваціями на транспортних підприємствах» відповідає спеціальності 073 «Менеджмент» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Рецензент:

професор кафедри бізнес-логістики
та транспортних технологій
Державного університету
інфраструктури та технологій
доктор економічних наук, доцент

Ольга ШКУРЕНКО

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
Гідпис: Шкurenko Olyga Vitaliivna
Засвідчує: заступник начальника

